

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2009

Federació Catalana d'entitats d'ajuda al Drogodependent - FCD
Via Laietana, 54 1er 08003 Barcelona
E-mail: fcd@sinergia.org
www.fcd.cat

FEDERACIÓ CATALANA D'ENTITATS D'AJUDA AL DROGODEPENDENT

La Federació Catalana de Drogodependències (FCD) és una organització de segon nivell que des del 1985 aglutina a les entitats de l'àmbit de les drogodependències del territori català, en la prevenció, tractament, inserció social i laboral o atenció als usuaris i llurs familiars. Actualment la FCD està formada per 24 entitats, representant així legítimament l'àmbit català de les drogodependències.

La missió de la FCD és facilitar un espai d'intercanvi i suport a les entitats que treballen en l'àmbit de les drogodependències i representar-les de forma col·lectiva davant de la Societat i les administracions.

La FCD treballa amb la visió d'anticipar-se als canvis socials i a les conseqüències en el consum de drogues amb estratègies de prevenció, d'atenció i tractament, així com amb estratègies d'implicació comunitària i polítiques treballa amb la finalitat d'unir esforços de les Entitats catalanes dedicades a la informació i prevenció de les drogodependències i de la reinserció socio-laboral de les persones drogodependents.

Tanmateix treballa per a la formació i informació a la comunitat de la problemàtica de les addiccions fent partícips a tots els agents socials mitjançant la celebració de Jornades de sensibilització així com també col·labora i gestiona la interlocució amb les diferents Administracions, institucions, Autoritats i Centres Oficials o privats en el camp de les addiccions. Per últim, també cal destacar la seva participació a les plataformes de representació del Tercer Sector Social.

Els valors que guien la tasca de la FCD són:

- **Solidaritat:** Fer-nos corresponsables en la recerca de solucions i ajuda a les persones drogodependents, llurs famílies i les Entitats que treballen en aquest àmbit.
- **Respecte:** Acceptació de l'autonomia de les persones, respectant la diversitat personal, cultural i social.
- **Coherència:** Treballar per tal que les polítiques d'atenció a les drogodependències siguin adequades a les realitats i aplicades de forma transversal entre les Administracions i els departaments implicats.
- **Llibertat:** Treballar des del respecte a les decisions individuals de l'ús de drogues després de tenir la informació adequada.

Entitats membres

- AAT, Associació d'Ajuda al Toxicòman
- ABD, Associació Benestar i Desenvolupament
- ACDM, Associació contra la Droga del Masnou
- ADAD, Associació D'Ajuda al Drogodependent
- AEC GRIS, Grup per la reinserció i inserció social
- AIDE, Associació d'intervenció en drogodependències d'Egara
- ALBA, Associació d'ajuda i reinserció del toxicòman
- Àmbit Prevenció
- Associació Centre Assistencial CANAAN
- Associació Dianova
- Associació Egueiro
- Associació ESTREP
- Associació La Llum del Bages
- Associació Rauxa
- Associació Social Forma 21
- ATART, Associació Tramuntana d'Ajuda i Reinserció del Toxicòman
- ATRA Associació
- CECAS, Centre Català Solidari
- Fundació Font Picant
- Fundació Mensalus
- Fundació Mercè Fontanilles
- Fundació Salut i Comunitat
- IPSS, Institut per a la Promoció Social i de la Salut
- Projecte Home Catalunya

L'any 2009 s'ha incorporat CECAS - Centre Català Solidari com a entitat membre de la FCD.

Membres de la Junta Directiva

Presidència: Felisa Pérez - Associació Benestar i Desenvolupament (ABD)
Vicepresidència: Mercè Cervantes - Associació ATRA
Secretària: Maite Tudela - Fundació Salut i Comunitat
Tresorer: Toni Tort - Dianova
Vocal: Anna Altabàs - Àmbit Prevenció
Vocal: Marie Anne Aimé - Forma 21
Vocal: Elvira Bartolomé - Fundació font Picant
Vocal: Domènec Domènech - Fundació Mercè Fontanilles
Vocal: Esther Henar - Associació Benestar i Desenvolupament (ABD)
Vocal: Mercedes Galán - Projecte Home
Vocal: Esteve Gil - Associació Estrep
Vocal: Jordi Godàs - Associació Contra les Drogues del Masnou (ACDM)
Vocal: Isabel Marquès - Associació ALBA
Vocal: Maruja Rambla - Associació ALBA
Vocal: Judith Sanjuán - ATART

Assessor: Raimon Escudé

La Junta Directiva ha mantingut durant el 2009 9 reunions: 22/01/2009; 9/02/2009; 9/03/2009; 06/04/2009; 04/05/2009; 09/06/2009; 08/09/2009; 13/10/2009; 10/11/2009

Territorial de Catalunya UNAD

La Territorial de Catalunya d'UNAD es va reunir el 26 de maig de 2009 amb l'assistència de les següents entitats: ABD - Associació Benestar i el Desenvolupament, AEC GRIS, Grup de la reinserció i inserció social, Associació ATART i Associació ATRA

TREBALLS I ACTIVITATS PROMOGUDES PER LA FCD

LES TERTÚLIES DE LA FCD

L'any 2009 la FCD va endegar la celebració de “Les Tertúlies de la FCD”, concebudes com espais de trobada i d'intercanvi d'informació entre totes les entitats membres de la FCD on es tractarien aquells temes on s'hagués detectat una especial problemàtica o interès.

Durant l'any 2009 s'han realitzat dues tertúlies:

04/05/2009: “La Qualitat i Innovació en les entitats de l'àmbit de les drogodependències” Sessió de treball conduïda per la Maite Balduque, de l'Associació ATRA. La Maite Balduque participa en el Grup de Qualitat i Innovació de la Taula del Tercer Sector Social i en la Comissió de Qualitat de la UNAD.

09/06/2009: “Les empreses d'inserció en l'àmbit de les drogodependències”. Tertúlia impulsada per l'entitat membre ADAD -Associació d'Ajuda al Drogodependent. ADAD és una empresa d'inserció social i laboral per a persones amb problemes d'exclusió social i va plantejar la tertúlia com un espai de trobada i intercanvi entre aquelles entitats que gestionen programes d'inserció laboral o programes pre-laborals i formatius per a drogodependents, amb l'objectiu últim de posar en comú les dificultats amb les que es troben aquestes associacions, ja sigui amb la seva relació amb l'administració pública, el mercat laboral ordinari i problemes jurídic-legals, o bé amb el que fa referència la pròpia incorporació dels usuaris que hi participen. Com a resultat d'aquesta tertúlia es va elaborar el documental TALLER VERD D'OLOI, RESUM I PERSPECTIVES, com a producte final d'una trilogia de documentals elaborats per aquesta entitat sobre la inclusió social i laboral de persones drogodependents.

A la tertúlia hi van participar les següents entitats: ADAD- L'Encant, ABD, Associació Benestar i Desenvolupament, AUSAPAM, Associació Alba, Projecte Home, Dianova, Àmbit prevenció, Agrupa't

PARTICIPACIÓ ACTIVA EN XARXES I PLATAFORMES

La FCD, complint amb la funció d'esdevenir interlocutora amb la resta d'agents socials i fer de portaveu dels drets dels usuaris, familiars i voluntaris de les entitats de l'àmbit de les drogodependències, ha potenciat la seva representació en diverses plataformes del tercer sector social.

Dins d'aquest rol ha realitzat tasques de participació en espais de decisió, s'ha reunit amb altres agents, pertany a plataformes d'àmbit territorial més ampli i té incidència en propostes i reivindicacions de l'àmbit social.

Actualment la FCD és membre actiu de les següents plataformes:

> UNAD, Unión Nacional de Asociaciones y entidades de Atención al Drogodependiente (www.unad.org)

ONG d'àmbit estatal que reuneix a la majoria d'entitats del sector de les drogodependències. Des de l'any 2006, la FCD ostenta la vicepresidència. Durant el 2009 la FCD ha format part del *Comitè de qualitat*, que entre altres funcions es contemplen:

- Seguiment dels projectes de qualitat de l'entitat
- Dotar de continguts a la web de qualitat i preparació d'un codi ètic
- Propostes al quadre de comandament de l'entitat
- Aportacions al congrés de qualitat del Consell estatal d'ONGs.
- Preparació del congrés d'UNAD.

A través de l'UNAD, la FCD forma part de la RIOD, Red Iberoamericana de ONG's que trabajan en Drogodependencias.

> PODA-Plataforma de ONG sobre Drogas y Adicciones (www.plataformapoda.org/)

A finals del 2008 la Junta Directiva va aprovar que la FCD formés part de amb una vocalia de PODA, Plataforma de ONG Sobre Drogas y Adicciones, plataforma que té com a objectiu convertir-se en l'interlocutor del Tercer Sector de l'àmbit de les drogues davant de tercers, especialment de les administracions públiques. Durant l'any 2009 s'ha formalitzat l'entrada a la PODA i s'ha assistit a les reunions de la junta directiva de dita plataforma.

> **Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya** (www.taulasocial.org),

Organització de tercer nivell formada per 27 federacions i agrupacions que aglutinen en conjunt a més de 3.000 entitats socials no lucratives d'arreu de Catalunya.

La **missió** de la Taula és aglutinar, amb el consens més ample possible, les entitats del tercer sector social, amb l'objectiu de treballar per a la millora del benestar de les persones amb necessitats socials no cobertes i de manera prioritària per a la seva inclusió social, la consolidació de les pròpies entitats i el reconeixement de la seva acció per part dels sectors econòmics, les administracions públiques i el conjunt de la societat catalana, cercant la incidència en les polítiques socials a Catalunya.

Des de l'any 2009 la FCD ostenta la **presidència** de la Taula del Tercer Sector Social per un període de dos anys.

La FCD ha participat en els següents Grups de Treball:

Grup de Treball d'Inclusió Social

Aquest grup te l'encàrrec de treballar la participació del sector en l'elaboració, el seguiment i l'avaluació dels plans d'inclusió social. A través de la participació en l'EAPN, es participa en el seguiment del Pla estatal d'inclusió social i en les estratègies europees d'inclusió. El grup també treballa els temes relacionats amb la immigració i participa en el pla d'immigració i ciutadania de la Generalitat de Catalunya.

Grup de Treball de Qualitat i Innovació

El grup de qualitat treballa per assolir ser reconeguts per les organitzacions socials com els representants del sector, defensant un model de gestió de les entitats basat en la qualitat, eficient en la consecució de la seva finalitat i socialment transparent. Entesa la qualitat com uns dels pilars de la defensa d'un determinat model de gestió propi del sector, aquest grup haurà de debatre i proposar un pla de treball per abordar i impulsar la gestió de la qualitat en el tercer sector social. Per això treballarà en la definició dels criteris de qualitat i transparència del sector i per reforçar els valors que aporta el sector en la gestió i prestació de serveis.

Prestació de serveis i clàusules socials

Aquest grup de treball té com a objectiu analitzar i fer propostes per tal que les entitats del Tercer Sector Social de Catalunya tinguin prioritat en la prestació de serveis a les persones i que puguin fer-ho amb qualitat. En aquest sentit, elabora documents, organitza jornades i

actes que visibilitzin la posició del tercer sector social en relació a aquest tema, i fa d'interlocutor amb l'administració pública amb l'objectiu que aquesta incorpori les propostes del Tercer Sector en els processos i concursos a través de clàusules socials.

El treball d'aquest grup ha donat com a fruit la publicació de la **Guia de Clàusules Socials**, anomenada "El valor afegit del Tercer Sector en la prestació de serveis públics". La guia s'adreça a totes aquelles persones i institucions interessades a garantir uns serveis socials de qualitat. Alhora, neix com a resposta a les necessitats de les entitats d'impulsar qualitat i millora de la gestió a les entitats socials.

Altres participacions a la Taula del Tercer Sector Social:

- Durant el 2009 també s'ha publicat, fruit del treball d'anys anteriors, l'**Anuari del Tercer Sector Social**, un informe de cicle biennal sobre l'estat del tercer sector social de Catalunya, on ha participat activament la FCD i la majoria d'entitats que en formen part.
- A través de la pertinença a la Taula del Tercer Sector Social, la FCD forma part de l'**EAPN-ES, Xarxa Europea d'Associacions de Lluita Contra la Pobresa i l'Exclusió social en l'Estat espanyol** (www.eapn.es).
- **2n Congrés del Tercer Sector Social de Catalunya.** Els dies 26 i 27 de març de 2009, es va organitzar el congrés, punt de trobada i reflexió col·lectiva sobre els valors, els reptes i les oportunitats del tercer sector social català, "Un sector al servei de les persones". Va comptar amb la participació de més de 1.300 congressistes, prop de 200 ponències i 35 estands, entre els quals es trobava la FCD.

A més, membres d'entitats de la FCD van participar en taules col·loqui o bé en la mostra d'entitats exposant projectes duts a terme en les associacions de l'àmbit de les drogodependències:

> Ponència: La cooperació i concertació entre el tercer sector social i les administracions públiques - Àngels Guiteras (ABD)

> Ponència: La incidència del tercer sector en la construcció de polítiques públiques - Felisa Pérez (FCD)

> Ponència: Treballant la Participació Comunitària en el sí d'una entitat d'atenció a les persones: compartint reflexions i experiències - Elisa Gutiérrez (ABD)

> Àgora d'experiències: Energy control, programa de prevenció comunitària en la cultura de l'oci - Josep Rovira (ABD)

> Àgora d'experiències: La Qualitat en els Serveis de Tractament Comunitari de Salut - Maite Balduque (Grup ATRA)

> CAB, Consell d'Associacions de Barcelona (www.cab.cat)

El Consell d'Associacions de Barcelona (CAB) té com a missió millorar la realitat del moviment associatiu i el seu reconeixement fomentant un espai de vertebració territorial i sectorial i d'interlocució amb les administracions públiques a partir de la trobada de les federacions, coordinadores i altres plataformes de segon grau d'associacions que desenvolupin totalment o parcialment les seves activitats a la ciutat de Barcelona

Durant el 2009, la FCD també ha participat amb el CAB i el CMAB en el grup de treball d'elaboració del reglament del **DEIC - Declaració d'Entitat d'Interès Ciutadà**.

Des de l'any 2008 la FCD es va adherir al **Codi Ètic de les associacions de Barcelona**, tractat àgil, participatiu, integrador, ampli i detallat, que recull totes aquelles premisses necessàries per a que totes les associacions de la ciutat de Barcelona que treballen dins d'un marge de valors cívics hi estiguin reflectides.

> Ajuntament de Barcelona, Consell Municipal de Benestar Social

Els objectius principals del Consell Municipal de Benestar Social de Barcelona són:

- Estudiar, emetre informes i promoure iniciatives sobre els temes que es considerin d'interès per a l'àmbit d'actuació del Consell.
- Potenciar la coordinació entre les institucions i la concertació d'actuacions amb les entitats que en formen part.
- Analitzar críticament les actuacions que es duen a terme en el camp del benestar social.
- Promoure una informació, un debat i una difusió més grans sobre la qualitat de vida a la ciutat.

La FCD participa en el Consell Municipal de Benestar Social de l'Ajuntament de Barcelona a través dels **Grup de Treball de Drogodependències**, **Grup de Treball de Pobresa** i el **Grup de Treball d'Acció Comunitària**.

> Taula Tècnica Drogodependències

Aquest 2009 s'han començat les reunions de Taules Tècniques de Drogodependències. La Taula està formada per les plataformes interlocutores amb l'ICASS en temes de drogues a Catalunya: la Federació Catalana de Drogodependències, la Coordinadora de CCTT, PPRR i CD, la Federació Catalana d'Alcohòlics Rehabilitats, ICASS (Institut Català d'Assistència i Serveis Socials del Dep. d'Acció Social i Ciutadania) i el Departament de Salut.

La primera reunió es va celebrar el 16/3/2009 i posteriorment se n'han fet 4 més. S'ha fet una revisió de la sol·licitud d'ingrés d'usuaris als centres i del possible circuit d'accés. Les reunions es plantegen trimestralment i entremig es faran grups de treball per abordar temes concrets.

Es proposa treballar la definició de model dels diferents serveis que actualment componen la Cartera de Serveis: CT, Pis de Reinserció i Centres de Dia. Es comença pel Model de Comunitat Terapèutica.

> Pla Director de Salut Mental i Addiccions. Generalitat de Catalunya

Breu resum històric de la participació de la FCD: l'any 2007, impulsat des de la Direcció General de Recursos Sanitaris del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya es va elaborar el PROJECTE DE DECRET PEL QUAL S'ESTABLEIXEN LA TIPOLOGIA I LES CONDICIONS FUNCIONALS DELS CENTRES I SERVEIS DE SALUT MENTAL I D'ATENCIÓ A LES ADDICCIONS.

En la elaboració d'aquest Decret no va intervenir la Xarxa d'Addiccions. La comissió que va elaborar el decret va començar a tractar les diferències existents entre els CSM i els centres d'addiccions i va resultar evident que la majoria de centres de la FCD no complien amb les

condicions per la seva autorització com a Centres Sanitaris ja que estava orientat cap a Centres Hospitalaris, Unitats d'aguts i subaguts, i altres Centres en Salut Mental.

Finalment, l'any 2008 i des del Servei de Qualitat Assistencial i Acreditació de la Direcció General de Recursos Sanitaris, la comissió va convocar a representats de la Xarxa d'Addiccions per participar al **Projecte de Decret per la autorització de Centres en Salut Mental i Addiccions**. A finals del 2008 van citar la FCD com a comissió tècnica per revisar el document dels Estàndards d'Acreditació dels centres de Salut Mental i Addiccions. Aquest document conté elements semblants al model EFQM i ISO, es tracta d'estàndards d'acreditació i de qualitat per les organitzacions.

Durant l'any 2008 es van treballar els Estàndards d'Acreditació 1-2-3-4 que tracten sobre:

- Criteri 1 LIDERATGE
- Criteri 2 POLÍTICA I ESTRATÈGIES
- Criteri 3 GESTIÓ DE LES PERSONES
- Criteri 4 ALIANCES I RECURSOS

Al març de 2009 es torna a convocar a la FCD per continuar treballant sobre els esmentats estàndards d'Acreditació en Salut Mental i Addiccions. La comissió de treball està composta per directius de la Unió d'Hospitals, El Fòrum de Salut Mental, la FCD, l'ECAS, Cat-Salut i altres directius del Departament de Salut.

Del treball produït durant l'any 2009 s'elabora un esborrany quasi definitiu denominat **ACREDITACIÓ DE CENTRES D'ATENCIÓ EN SALUT MENTAL I ADICCIONS A CATALUNYA**.

V JORNADES FCD

Treballem per uns Barris Dignes: Estratègies, eines i compromisos vers l'“aquí no”

El 15 de desembre de 2009 va tenir lloc, a l'Auditori de la Biblioteca Jaume Fuster de Barcelona, la Jornada **Treballem per uns Barris Dignes: Estratègies, eines i compromisos vers l'“aquí no”** organitzada per la Federació Catalana de Drogodependències.

Per a aquest acte, la FCD va comptar amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya (Institut Català d'Assistència i Serveis Socials), l'Ajuntament de Barcelona (Àrea de Salut Pública i Àrea de Participació Ciutadana) la Diputació de Barcelona (Àrea de Benestar Social), UNAD, Unión de Asociaciones y Entidades de Atención al Drogodependiente, la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya i l'entitat Estratègies de Qualitat Urbana, SL.

La Jornada va constituir un espai de reflexió i anàlisi entorn les reaccions que es produeixen contra la ubicació de determinats equipaments i serveis, principalment els serveis i equipaments vinculats a l'atenció a persones amb problemes de drogodependències.

Durant l'acte es van celebrar tres taules de treball per tal d'aprofundir en l'anàlisi de la situació des de tres dimensions diferents que es consideraven claus:

1. Lideratge polític
2. Ciutadania organitzada i serveis de proximitat
3. Comunicació i valors de la ciutadania

Es va obrir un procés de reflexió amb l'objectiu d'identificar les estratègies, les eines i les propostes per abordar aquest tipus de situacions.

Posteriorment, en finalitzar la tercera taula, el públic assistent va poder participar intervenint en el torn d'aportacions, així com emplenant un qüestionari on podien respondre a les mateixes preguntes que s'havien plantejat als ponents de les taules de treball.

Van participar diversos perfils de ponents que donaren la seva opinió respecte al fenomen de l' "aquí nó", tant des d'una visió política, sociològica, pedagògica, legal, de serveis que treballen per a la comunitat, etc.

S'ha realitzat un informe final de les jornades i durant el 2010 es donarà continuïtat al debat obrint-lo a altres agents socials i comunitaris i implicant a responsables polítics . L'objectiu de donar continuïtat a aquest debat que afecta directament a les entitats de la FCD és la d'aprofundir en en l'anàlisi de la situació i avançar en la identificació i divulgació d'estratègies, criteris i instruments per a abordar positivament aquest fenomen.

I especialment, per a aconseguir compromisos d'acció amb els diferents protagonistes de l'àmbit públic: governs locals, entitats socials, gestors i responsables polítics, líders d'opinió i mitjans de comunicació; entitats del tercer sector, etc.

PARTICIPACIÓ EN ACTIVITATS CÍVIQUES

Durant l'any 2009, la FCD ha participat en mostres d'entitats, esdeveniments de caire cívic i altres activitats socials, que cada any són una oportunitat de sensibilitzar i augmentar la presència de les entitats en l'entorn.

La FCD ha estat present a:

- Palau de la Generalitat amb un stand de venda de roses durant la Diada de Sant Jordi (23 d'abril). L'entitat escollida per sorteig per a la venda a l'estand va ser Projecte Home.

- La XIV Fira d'entitats de la Mercè 2009. Dins de la Mostra d'entitats, els usuaris i usuàries així com els professionals del pis d'acollida de SIDA de l'Associació Benestar i Desenvolupament van dur a terme el Taller de Farmacodinàmica, amb una gran afluència de públic.

